

טהרת טריפת העוף

ט.ט.

שחיטה		מליקה		
קדשים	חולין	קדשים	חולין	
פסול אך לא חייב כרת ②	פסול ①	(A) מתרת איסור, לכן טהורה	(D) לא מתירה איסור, ולכן טמאה	פנים
פסול וחייב כרת ③	④ כשר, טהור מטרפה	(B)	(C)	חוץ

"וכל הנפש אשר תאכל נבלה וטרפה באורו ובגור וכבס בגדיו ורוזן בשרו במים וטמא עד הערב וטהר".

תנו רבנן

יכול תהא מליקה שהיא לפנים (A)

מטמאה בגדים בבית הבליעה?

תלמוד לומר נבלה

הא נמי נבלה היא

אלא ת"ל וטרפה

מה טריפה שאין מתרת את האיסור –

אף כל שאין מתרת את האיסור,

יצא מליקה שהיא לפנים,

הואיל והיא מתרת את האיסור –

אין מטמא בגדים בבית הבליעה

קדשים בחוץ (B),

ומולק חולין בין מבפנים (D) בין מבחוץ (C),

הואיל ואין מתירין את האיסור –

מטמאין בגדים בבית הבליעה.

תניא אידך

יכול תהא שחיטת חולין לפנים ①

וקדשים בין מבפנים ובין מבחוץ ② ③

מטמאה אבית הבליעה?

ת"ל נבלה

הא נמי נבלה היא!

אלא ת"ל וטרפה

מה טריפה שווה בפנים כבחוץ –

אף כל שוות בפנים כבחוץ,

יצא שחיטת חולין בפנים,

וקדשים בין מבפנים בין מבחוץ,

הואיל ולא שוו בפנים כבחוץ –

אין מטמאין בגדים אבית הבליעה.

בשלמא חולין לא שוו בפנים ①, כבחוץ ④,

אלא קדשים –

אידך ② ואידך ③ פסולין נגהו!

אמר רבא אם הועילה לו שחיטת חוץ ③ לחייבו כרת –

לא תועיל לו לטהרה מידי נבילה?

אשכחן חוץ

פנים ② מנלן?

הואיל ולא שוו בפנים כבחוץ.

אי הכי מלק קדשים בחוץ (B) נמי לא,

דלא שוו בפנים (A), כבחוץ (B)?

אמר רב שימי בר אשי:

דנין דבר שלא בהיכשרו ②, מדבר שלא בהיכשרו ③

ואין דנין דבר שלא בהיכשרו (B), מדבר שבהיכשרו (A).

ולא? והתניא מנן ליוצא שאם עלה לא ירד, שחרי יוצא כשר בבמה.

תנא אואת תורת העולה ריבה סמוך ליה.

טט: - ע:

עוף טריפה		בהמה טריפה
מליקה	שחיטה	שחיטה
✓ בנין אב	✓ ק"ו מבהמה ←	ר"מ
x	✓ דיו (כמו בהמה)	ר' יוסי
x	x	ר' יהודה

ב נבלה וטריפה לא יאכל לטומאה בה		א ויזולב נבילה וזולב טריפה יעשה לכל מלאכה ואכול לא תאכלוהו" ויקרא ז, כד	
וטריפה	נבלה	וטריפה	נבלה
2.	3. עוף טמא אין במינו שחיטה אינה מטמא בבית הבליעה	1. לא בכלל נבילה, חלה טומאה מיד לאוכל בשר ממנה בחייה אין שחיטה מטהרת מה שכבר חל עליה מחיים, אלא מטהרת מדין נבלה.	4.
3.	4. מטמא בשיעור אכילה בכזית	2. שוחט עוף חולין בפנים מטהרת טריפתה מטומאתה	5. שיעור אכילה בכדי אכילת פרס

ד "וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה, הנזע בנבלתה יטמא ער הערב" ויקרא יא טו

ר' שזבי: "וזולב נבילה וזולב טריפה"

1 חלב טריפה ששחטה טהור אם שחטה בשר טריפה ששחטו טמא? מתניתא: מן הבהמה - בהמה טריפה ששחטה - טהורה	
2 מי שיש במינה טריפה (בהמה טהורה) יצתה זו שאין במינה טריפה (בהמה טמאה)	
קושיית לדרשת רבי יהודה שידרוש גם כהאי גוונא למעט עוף טמא מטומאת בית הבליעה? תשובה: ר' יהודה לומד זאת מהמילה <u>נבלה</u> (פסוק ב למעלה לימוד 3 בטבלה)	
קושיא לרב שיזבי נלמד גם בפסוק של חלב, מן המילה <u>נבילה</u> מה שאיסורו משום "בל תאכל חלב נבילה", ולא משום "לא תאכל טמא".	
3 <u>טריפה</u> לרבות חלב חיה, שטהור. היינו אומרים חלב טהור רק כאשר אסור באכילה (ואכול לא תאכלוהו), אך חלב של חיה שמותר באכילה - יהיה טמא. קמ"ל יש במינה טריפה, כמו בהמה, לכן חלבה טהור.	
יעשה לכל מלאכה (טהור) ואכול לא	
הו	תאכלו
משמע שיש אפשרות לאכול מהבשר, שיש הבדל בין באכילה, ולא בחלב חיה.	משמע שהפסוק מדבר על חלב שאסור באכילה, ולא בחלב חיה.
ב למעט חיה	לכן א - למיעוט בהמה טמאה (מסקנת הברייתא ע:)
4 לטהר חלב טרפת בהמה טהור. בהמה טהורה טרפה = לבהמה טמאה, ששתיהן אסורות מחיים באכילה. היינו אומרים שחלב הטרפה כדן בהמה טמאה - קמ"ל שלא.	
קושיא לדרשת ר' יהודה: את אותו הלימוד נלמד גם מ <u>טריפה</u> מפסוק א', עוף טרפה טהור = לעוף טמא, ששניהם אסורים באכילה מחיים, לכן בא הפסוק לומר שטרפה כן מטמאה בבית הבליעה.	
תרוץ ודחיית לימוד ד' אי אפשר להשוות טרפת בהמה טהורה לבהמה טמאה, מפני שלטרפה יש שעת כושר מה שאין כן לבהמה טמאה, ואם תקשה טרפה נולדה שלא היה לה שעת הכושר - אין לך להקשות, כי טרפה מינה יש שעת כושר אך בהמה טמאה אין שעת כושר. לכן אי אפשר להקשות על הלימוד של רבי יהודה.	

נבלה				בשר
נשחטה חיה		בהמה מתה		
טהור?	נאכל?	טהור?	נאכל?	
x	✓	x מתה	✓ שחיטה	
?	✓	✓	x	חלב

ה אמר רבא		
וּזְלַב טְרִיפָה	וּזְלַב נְבִילָה	...וְאֵכֹל לֹא תֹאכְלוּהוּ
חל איסור טריפות אע"ג שאם שחט אין טומאה	חל על איסור חלב, אע"ג שהאיסור חל רק במיתת בהמה	לאו של אכילת חלב

ע. – ע:

ת"ר וזולה נבליה וזולב טריפה יעשה לכל מלאכה ואכול לא תאכלו הו

במינה טריפה?	טיהר חלב	טיהר נבילה	דרך זו:	טיהר חלב	טיהר טריפה שחוטה	
✓	x!	x ←		! ✓	✓ ←	בהמה טהורה
x	✓	✓ ← (עוף)		x ?	x "הנוגע בהם במותם" אף בשחוטה	טמאה
למסקנה: החלב של בהמה טהורה – טהור, בהמה טמאה – טמא, חיה – טמא						

אכול לא לאכול הו	
משמע שיש אכילה באותה בהמה רק שאסורק לאכילת חלבה . יצאה חיה שמותר לאכול את חלבה	